

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobce: **TABAKO CZ, spol. s r.o.**, se sídlem Příkop 4, Brno, zastoupen JUDr. Milanem Švábem, advokátem se sídlem náměstí Míru 48, Svitavy, proti žalovanému: **Generální ředitelství cel**, se sídlem Budějovická 7, Praha 4, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 11. 2008, č. j. 2008/431630O-193745, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 25. 10. 2011, č. j. 8 Ca 19/2009 - 30.

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 25. 10. 2011, č. j. 8 Ca 19/2009 - 30, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Vymezení věci

[1] Dne 19. 9. 2008 byla Celnímu ředitelství v Brně (dále též „povinný subjekt“) doručena společností TABAKO CZ, spol. s r.o. (dále též „žalobce“) žádost o poskytnutí informace dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (dále též „informační zákon“). V této žádosti žalobce požadoval informaci o tom, zda byla u čtrnácti jmenovaných celníků za trvání jejich pracovního poměru, resp. služebního poměru u Celní správy ČR do data 31. 12. 2007, ověřována jejich duševní, resp. osobnostní způsobilost, ke službě u Celní správy ČR.

[2] Povinný subjekt rozhodnutím ze dne 1. 10. 2008, č. j. 6998-2/08-010100-21 ve znění opravného rozhodnutí ze dne 7. 10. 2008, č. j. 6998-3/08-010100-21, na základě § 8a, § 15 odst. 1 a § 20 odst. 4 písm. a) informačního zákona s přihlédnutím k § 202 odst. 2 zákona

č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů (dále též „zákon o služebním poměru“) a § 13 a § 15 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů (dále též „zákon o ochraně osobních údajů“) poskytnutí takové informace odmítl.

[3] Dne 20. 10. 2008 podal žalobce proti výše uvedenému rozhodnutí povinného subjektu odvolání, které bylo v záhlaví uvedeným rozhodnutím žalovaného zamítnuto.

[4] Žalobce podal proti výše uvedenému rozhodnutí žalovaného žalobu k Městskému soudu v Praze, která byla rozsudkem specifikovaným v záhlaví zamítnuta. Městský soud v rozhodnutí mimo jiné uvedl, že správní orgány neporušily právo žalobce na poskytnutí informace, neboť postupovaly v souladu s ustanoveními naplňujícími právo každého na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromí. Údaj o prověřování osobnostní (do 31. 12. 2006 duševní) způsobilosti konkrétních celníků je údajem chráněným dle § 4 písm. b) zákona o ochranně osobních údajů, a tudíž „citlivým údajem“ dle tohoto ustanovení, který nelze bez souhlasu subjektů ani zpracovávat ani poskytnout.

II.

Stručné shrnutí základních argumentů uvedených v kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[5] Proti posledně citovanému rozsudku městského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) včasnou kasační stížnost. V kasační stížnosti uplatnil důvody dle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též „s. ř. s.“).

[6] Stěžovatel se neztotožnil s tvrzeními městského soudu, že předmětné informace mají charakter citlivých osobních údajů ve smyslu § 4 písm. b) zákona o ochranně osobních údajů, když z charakteru požadovaných informací tomu tak není (požadované informace nemohou vypovídat o národnostním, rasovém, nebo etnickém původu, politických postojích, členství v odborových organizacích, náboženství, filozofickém přesvědčení, odsouzení za trestný čin, zdravotním stavu a sexuálním životě, nejedná se o genetické či biometrické údaje). Stěžovatel nepožadoval seznámení s podrobnostmi z případně provedených psychodiagnostických vyšetření dotčených celníků. Z charakteru stěžovatelem požadovaných informací je naopak patrné, že ony informace mohou být legitimně užity občanskou veřejností ke kontrole bezpečnostních sborů, kdy stěžovatel požaduje sdělení informací o tom, zda dotčení celníci splňují zákonem (§ 13, § 15 a § 79 zákona o služebním poměru) stanovená kritéria.

[7] Na rozdíl od městského soudu považuje stěžovatel celníky za osoby veřejně činné (v kontextu jím požadovaných informací), neboť prokazatelně vykonávají funkce ve veřejné správě a jsou nadáni legitimní pravomocí konstitutivně rozhodovat o právech a povinnostech jednotlivců. Poskytnutí předmětných informací nemůže dle názoru stěžovatele zasáhnout do soukromého života celníků, neboť požadované informace s jejich soukromým životem nikterak nesouvisejí. V této souvislosti stěžovatel odkázal na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 8. 2010, č. j. 7 As 47/2010-62, a ze dne 9. 12. 2010, č. j. 9 As 59/2010-58, v nichž se soud zabýval fakticky stejnou problematikou, avšak došel k odlišným závěrům než městský soud.

[8] Žalovaný se ve svém vyjádření ztotožnil se závěry městského soudu a odkázal na své vyjádření k žalobě. Nadto zdůraznil, že na rozdíl od stěžovatele považuje informace o tom, zda u jmenovaných celníků byla zjišťována osobnostní způsobilost ke službě, citlivým údajem ve smyslu § 4 písm. a) a b) informačního zákona, neboť jednoznačně vypovídá o zdravotním stavu konkrétních celníků a tyto údaje jsou výslovně uvedeny ve výčtu chráněných informací ve zvláštních předpisech (§ 202 odst. 1 a 2 služebního zákona a § 4 písm. a) a b) informačního zákona).

[9] Jedním z důvodů pro zjišťování osobnostní způsobilosti dle § 2 vyhlášky č. 487/2004 Sb., o osobnostní způsobilosti, která je předpokladem pro výkon služby v bezpečnostním sboru (dále též „vyhláška o osobní způsobilosti“) je domněnka, že příslušník je dočasně nebo trvale osobnostně nezpůsobilý k výkonu služby v bezpečnostním sboru. Jedná se tedy o situaci, kdy služební funkcionář, případně lékař, upozoroval u příslušníka určité neobvyklé chování, které vzbuzuje pochybnosti o tom, zda je příslušník způsobilý ke službě. Už jen tato skutečnost tedy vypovídá o zdravotním stavu příslušníka. Navíc u některých osob bylo splnění této podmínky vlivem změny právní úpravy presumováno – provedení kontroly tak přímo poukazuje na možnou změnu zdravotního stavu.

III.

Právní názor Nejvyššího správního soudu

[10] Po konstatování přípustnosti a včasnosti kasační stížnosti podle ustanovení § 102 a násl. s. ř. s. Nejvyšší správní soud nejprve přistoupil k přezkoumání napadeného rozsudku městského soudu v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. a přitom neshledal, že by řízení před soudem bylo zatíženo vadami, k nimž by musel přihlédnout z moci úřední. Poté soud posoudil námitky uvedené v kasační stížnosti a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[11] Celní správa je obecně nepochybně povinným subjektem k poskytování informací ve smyslu § 2 informačního zákona. Podle § 1 odst. 1 zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, je celní správa ozbrojeným bezpečnostním sborem. Dle § 13 odst. 1 písm. e) zákona o služebním poměru je jedním z předpokladů k přijetí do služebního poměru zdravotní, osobnostní a fyzická způsobilost k výkonu služby. Otázka osobnostní způsobilosti je tedy jednou ze základních podmínek přijetí a setrvání ve služebním poměru. Tuto způsobilost dle § 3 odst. 1 vyhlášky o osobnostní způsobilosti zkoumá psycholog bezpečnostního sboru a učiní o ní závěr.

[12] Ze spisové dokumentace vyplývá, že stěžovatel ve své žádosti ze dne 15. 9. 2008 požadoval po povinném subjektu informaci, zda byla u konkrétních příslušníků celní správy „ověřována psychologem bezpečnostního sboru či jiným psychologem jeho duševní, resp. osobnostní způsobilost ke službě u Celní správy ČR? Ano, či ne?“. Stěžovatel tedy tímto dotazem sleduje, zda byla u konkrétního příslušníka provedena zákonem předvídaná kontrola osobních charakteristik (osobnostní způsobilosti) pro přijetí a službu v bezpečnostním sboru.

[13] Obdobnou otázkou se zdejší soud zabýval např. v rozhodnutích ze dne 6. 8. 2010, č. j. 7 As 47/2010 – 62 a ze dne 9. 12. 2010, č. j. 9 As 59/2010 - 58. V prvním z citovaných rozhodnutí došel k závěru, že „[o]sobnostní způsobilost, kterou ověřuje psycholog bezpečnostního sboru, je tedy nezbytnou, zákonem o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů stanovenou podmínkou pro službu v tomto sboru. Stěžovatel po povinném subjektu nepožaduje a nikdy nepožadoval nic jiného, než aby mu tento subjekt sdělil, zda konkrétní dotčení celníci, u něho služebně zařazení, kteří jsou mu navíc známi z jejich úřední činnosti, splňují zákonem stanovené podmínky pro to, aby byli celníky. Stěžovateli nutno přisvědčit v jeho závěru, že poskytnutí takové informace nelze odpírat výmluvou na povinnost ochrany osobnostních dat dotčených celníků, protože uvedené informace průkazně nesměřují do soukromí, ale ke zjištění toho, zda jsou způsobilí (zákonem stanoveným způsobem) ke službě v bezpečnostním sboru. Poskytnutí požadovaných informací je proto součástí legální a legitimní občanské kontroly bezpečnostních sborů“. Nejvyšší správní soud neshledal v nyní posuzované věci důvody, kvůli nimž by se měl od svého předtím vysloveného právního názoru odchýlit.

[14] Dle § 4 písm. a) zákona o ochraně osobních údajů je „osobním údajem jakákoliv informace týkající se určeného nebo určitelného subjektu údajů. Subjekt údajů se považuje za určený nebo určitelný, jestliže lze subjekt údajů přímo či nepřímo identifikovat zejména na základě čísla, kódu nebo jednoho či více prvků, specifických pro jeho fyzickou, fyziologickou, psychickou, ekonomickou, kulturní nebo sociální identitu.“ Dle odst. b) téhož ustanovení zákona je „citlivým údajem osobní údaj vypovídající o národnostním, rasovém nebo etnickém původu, politických postojích, členství v odborových organizacích, náboženství a filozofickém přesvědčení, odsouzení za trestný čin, zdravotním stavu a sexuální životě subjektu údajů a genetický údaj subjektu údajů; citlivým údajem je také biometrický údaj, který umožňuje přímou identifikaci nebo autentizaci subjektu údaj.“

[15] Z dotčených ustanovení zákona tak vyplývá, že stěžovatelem požadované informace mohou z výše uvedených možností představovat pouze osobní údaj o zdravotním stavu dotčených celníků. Do žádného jiného z uvedených chráněných okruhů údajů poskytnutí požadovaných informací zasáhnout nemůže.

[16] Ve vyhlášce o osobnostní způsobilosti jsou kromě jiného stanoveny osobnostní charakteristiky, které jsou předpokladem pro výkon služby v bezpečnostním sboru, důvody a postup zjišťování osobnostní způsobilosti. Z § 2 této vyhlášky vyplývá, že důvodem zjišťování osobnostní způsobilosti je a) přijetí do služebního poměru, b) ustanovení příslušníka na služební místo v rámci bezpečnostního sboru, pro které je toto zjišťování stanoveno jako jiný zvláštní požadavek, c) domněnka, že příslušník je dočasně nebo trvale osobnostně nezpůsobilý k výkonu služby v bezpečnostním sboru, d) domněnka, že příslušník je dočasně nebo trvale osobnostně nezpůsobilý k výkonu služby na služebním místě v rámci bezpečnostního sboru, pro které je stanoven jiný zvláštní požadavek osobnostní způsobilosti, nebo e) stanovení příslušníka jiného bezpečnostního sboru na volné služební místo.

[17] Nejvyšší správní soud se v souladu se svojí rozhodovací praxí neztotožňuje s tvrzeními městského soudu, že požadovaná informace představuje citlivý údaj o zdravotním stavu subjektu dle § 4 písm. b) zákona o ochraně osobních údajů. Pouhé

sdělení, zda bylo provedeno posouzení osobnostní způsobilosti, nijak zdravotní stav příslušníka bezpečnostního sboru nekvalifikuje, neboť samotné posouzení není vázáno výhradně na zdravotní důvody (např. stanovení příslušníka jiného bezpečnostního sboru na volné služební místo, přijetí do služebního poměru). Jinak řečeno z provedeného posouzení nelze přímo dovodit změnu zdravotního stavu subjektu. Přeneseno na nyní projednávanou věc by citlivým údajem bylo např. psychologem zpracované konkrétní sdělení ohledně osobnostní způsobilosti dotčené osoby (včetně případných závěrů k její duševní anamnéze). Za takových okolností by pak jistě byly dány předpoklady pro omezení práva na informace.

[18] V nyní projednávané věci se však o citlivý údaj nejedná, povinný subjekt není povinen zacházet s touto informací dle § 13 zákona o ochranně osobních údajů a její poskytnutí nelze odmítnout s odkazem na § 8a informačního zákona. Povinný subjekt naopak v souladu s čl. 17 odst. 1 až 5 Listiny základních práv a svobod § 2 informačního zákona má povinnost požadovanou informaci poskytnout.

[19] Nadto soud podotýká, že ačkoliv je splnění dané podmínky presumováno u dané osoby samotným výkonem služby a tento dotaz se může jevit jako obstrukční, je požadavek na poskytnutí informace součástí legální a legitimní občanské kontroly příslušníků bezpečnostních sborů. Nelze totiž zcela vyloučit situaci, kdy dojde k selhání vnitřních mechanismů kontroly a na základě této informace by mohlo dojít ke zjištění, že daný příslušník tyto předpoklady nesplňuje. Navíc sdělení této informace nemůže povinný subjekt nijak výrazně administrativně zatížit.

[20] Nelze ani přisvědčit tvrzení žalovaného, že u osob, které se staly příslušníky bezpečnostního sboru podle právních předpisů předcházejících zákonu o služebním poměru, indikuje provedení kontroly automaticky zdravotní stav dané osoby, neboť tyto předpisy nevyžadovaly pro přijetí do služebního poměru splnění podmínky osobnostní způsobilosti. Jak již bylo uvedeno výše, zjišťování osobnostní způsobilosti příslušníků bezpečnostních sborů probíhá i na základě důvodů na zdraví příslušníka zcela nezávislých. Jedinou skrytou vypovídací hodnotou v takové situaci může být informace, že příslušník do služebního poměru nastoupil před účinností zákona o služebním poměru.

IV. Závěr a náklady řízení

[21] Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že poskytnutí stěžovatelem požadované informace žádné zákonné ustanovení nebrání a neshledal tak ani žádný z důvodů pro odmítnutí této části stěžovateli žádosti.

[22] Nejvyšší správní soud proto zrušil napadený rozsudek městského soudu z důvodu nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení (§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.), a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[23] Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je tento soud vázán právním názorem vysloveným ve zrušovacím rozhodnutí (§ 110

odst. 3 s. ř. s.). V novém rozhodnutí krajský soud rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u ě n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. ledna 2013

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu